

A Justo Valverde, tinent coronel de l'aire, la vida li tenia reservades les emocions més fortes per a l'etapa de la jubilació. Va retirar-se voluntàriament, quan era encara jove, del lloc que ocupava a l'Acadèmia General del Aire de San Javier (Múrcia), la mateixa en què alguns anys abans havia intentat ingressar –sense èxit– el cartagener Eduardo Zaplana.

Sí, Zaplana anhelava ser pilot, però no es va desanimar. Ans al contrari, va volar encara més alt, fent política, amb un posat liberal que criticava l'intervencionisme estatal. A l'hora de la veritat, però, no va dubtar a involucrar la Generalitat Valenciana i les dues caixes d'estalvi de referència –que controlava gràcies a la reforma de la llei de caixes– en un projecte ruïnós com el de Terra Mítica. Un parc temàtic sobredimensionat, incapaç d'absorbir els tres milions de visitants anuals que l'haurien fet rendible.

Valverde va casar-se amb una de les tres germanes de Zaplana, i el cap del Govern valencià, coses de família, va col·locar-lo primer al consell d'administració de la Caixa del Mediterrani (CAM), i després, a Terra Mítica. En aquest cas, com a cap de contractació i director financer, amb un pressupost sumptuós al seu abast: disposava d'uns 15.000 milions de pessetes [més de 90 milions d'euros] per adquirir les atraccions i la resta de material del recinte.

Els pròxims 5 anys i 10 mesos, Justo Valverde haurà de passar-los a la presó, on l'han enviat els tres magistrats que dimecres de la setmana passada –sis mesos després de la conclusió del judici– van llegir la sentència, que el considera culpable d'un delictes d'estafa continuada.

Les presses per acabar les obres van encarir la despesa prevista inicialment, però, alhora, la supervisió que havia de garantir Valverde no va ser tal. Els sobrecostos –justificats i no– eren tan habituals com els contractes verbals –unflats– per conceptes menors. De fet, a l'Audiència de València no s'han assegut els responsables de les grans constructors que van aixecar el parc –algunes de les quals n'eren accionistes, com Pavasal, Ballester o Lubasa– ni tampoc la persona que, segons dos dels empresaris condemnats van afirmar al seu dia, estava al cas de tot l'entramat de factures falses: Eduardo Zaplana.

EFE

POLÍTICA

'Pack familiar' amb vista al pati de reclusos

El judici de Terra Mítica, el primer macroprojecte del PP valencià, acaba amb la condemna a 305 anys de presó de dos directius i 20 empresaris que van integrar una trama de factures falses. D'entrades, no se'n van vendre moltes, però un altre tipus de recaptació sí que funcionava.

Reportatge de Víctor Maceda

DOS A DINS I DOS A FORA. D'esquerra a dreta, quatre dels principals acusats del cas *Terra Mítica*: l'ex-director tècnic del parc, Antonio Rincón; l'ex-cap de contractació i director financer, Justo Valverde; l'ex-director general, Miguel Navarro, i l'ex-president del consell d'administració, Luis Esteban. Els dos primers han estat condemnats a 5 anys i 10 mesos de presó per un delictes d'estafa agreujada, mentre els segons s'han pogut escapar.

través de l'anomenada Cartera Participativa, una societat conjunta entre ambdues caixes que es va dissenyar com a possible pas previ d'una futura fusió. El cost global del projecte va ultrapassar els 375 milions d'euros, més de 260 dels quals van eixir de la Generalitat i de les dues caixes. Tot això, és clar, sense comptar les pèrdues anuals, que els primers quatre anys ja van superar els 100 milions d'euros. La suspensió de pagaments va ser l'única eixida possible.

Una de les raons d'aquest desfasament va tenir a veure amb la plantilla tan extensa, de més de 800 persones, algunes de les quals totalment innecessàries perquè el volum de visitants no era ni de bon tros el que havia previst Zaplana, que, a més, contemplava un parc obert els 365 dies de l'any. Avui hi treballen poc més de 200 persones entre el maig i l'octubre. De dilluns a divendres només obri tres mesos a l'any: a l'estiu, quan Benidorm es mou pels volts dels 500.000 habitants.

La desestacionalització del turisme de la ciutat, la principal característica de Benidorm, no li ha servit de gaire a Terra Mítica. A la tardor i l'hivern, l'edat mitjana dels turistes és força elevada i no s'adiu amb les emocions fortes que ofereix el parc. Era la història d'un fracàs anunciat però que, si més no, va servir perquè alguns s'enriquieren. Això sí, il·lícitament.

'2x1'

D'entrades no se'n van vendre moltes, sens dubte, però alguns sí que han pogut adquirir un *pack* de dos per una a la presó. L'empresari Vicente Conesa i la seua esposa, Matilde Ripoll, han estat condemnats a 23 anys i 4 mesos de presó per un delictes d'estafa continuada i diversos més contra la Hisenda pública, que en el cas d'ella són deguts a la condició de cooperadora necessària.

Conesa era un vell conegut a Benidorm. Zaplana, com a alcalde, ja li havia concedit el disseny del mapa verd i sonor de la ciutat, un altre cas de

presumpta corrupció. L'empresa que liderava –Cartografía, Racionalización y Comercialización (CRC)– va resultar l'adjudicatària sense concurs previ. De CRC formava part, com a sòcia, Nuria Rioja, l'esposa de Serafín Castellano, que seria portaveu del grup popular i diverses vegades conseller, fins que va ser detingut quan ostentava la delegació del Govern espanyol, ara fa un any.

Les intervencions telefòniques fetes públiques el 1994, amb motiu d'aquest cas, van destapar una conversa en què el president provincial del PP de València, Vicente Sanz, afirmava que estava en política per guanyar diners: "Estoy en política para forrarme", concretament. Aquella frase, que molts han atribuït erròniament a Zaplana, va ser la seua làpida política, però gràcies a la política encara va poder situar-se a Ràdio Televisió Valenciana (RTVV), en primer lloc com a cap de personal i més tard com a secretari general omnipotent. No va veure's obligat a abandonar RTVV fins que va ser acusat d'assetjament sexual, un cas pel qual seria condemnat.

Efectivament, Terra Mítica es pot considerar l'origen de tot, l'epicentre de la corrupció al País Valencià. Els sismògrafs registrarien rèpliques els anys següents, però la sacsejada inicial va ser la de Benidorm.

Vicente Conesa, de fet, hauria actuat com a cervell, i en total, una vintena d'empresaris se n'haurien beneficiat. La xifra defraudada que les dues fiscals que han dut el cas han pogut acreditar ascendeix a més de sis milions d'euros –més de 1.000 milions de pessetes de l'època– i el primer president del consell d'administració i el primer director general, Luis Esteban i Miguel Navarro, s'han pogut escapar. La Fiscalia els demanava penes de presó, però el tribunal ha considerat que no hi ha proves suficients per condemnar-los d'un delictes d'estafa. Eren dues persones molt pròximes a Zaplana amb una trajectòria prolífica: el primer va presidir l'Hèrcules CF i el segon va dirigir l'empresa gestora de la Ciutat de les Arts i les Ciències. →

Sí que ha estat condemnat un altre directiu, l'enginyer Antonio Rincón, com a director tècnic que va ser. La pena, idèntica a la de Valverde: cinc anys i 10 mesos. En tots dos casos, la sentència –que supera les 400 pàgines– remarca que no s'ha constatat que existira enriquiment personal, sinó que la pena que se'ls imposa té a veure amb la negligència com a gestors d'un bé participat per l'empresa pública Societat Projectes Temàtics de la Comunitat Valenciana (SPTCV).

En principi, la Generalitat Valenciana va subscriure el 33% de les accions, però diverses ampliacions de capital van reduir-ne el pes fins al 22,3% que tenia l'SPTCV quan va desfer-se'n, el 2012. En aquell moment, cadascuna de les dues grans caixes d'estalvi –CAM i Bancaixa– tenia el 24% de las accions, i el Banc de València, una entitat privada però amb Bancaixa com a accionista de capçalera, el 2%. CAM i Bancaixa hi participaven a

Un ensurt rere un altre

Informació de Víctor Maceda

1

UN PARC PER A BENIDORM

Així que **Eduardo Zaplana arriba a la presidència** de la Generalitat, l'any **1995**, l'empresari hotelier Francisco Ronda li planteja la possibilitat de construir un parc d'atraccions que diversifiqui l'oferta lúdica de Benidorm, la capital turística del País Valencià. Com a ex-alcalde, Zaplana se sent en deute amb la ciutat que ha significat el seu **trampolí polític**, i accepta l'encàrrec. Això sí, per comptes d'un parc d'atraccions, impulsa un parc temàtic de **dimensions colossals**.

2

JOAQUÍN DE HARO

DAMUNT LA CENDRA

Una bona part dels terrenys on va construir-se Terra Mítica van ser producte de diversos incendis **presumptament intencionats** –mai no es va poder demostrar– l'estiu del 1992. Van passar de ser **terreny forestal protegit** a terreny **urbanitzable**.

EFE

PLA DE VIABILITAT 3

Per validar el pla de negoci, la Generalitat Valenciana va encomanar a la **consultora Economics Research Associates (ERA)** que estimara les visites anuals que podria tenir el parc, i la contestació va ser un **milió**. Com que calia un mínim de **tres milions per justificar** la inversió prevista, se'n va encarregar un altre, en aquest cas a **Baker Leisure Group**, que, en el millor dels casos, va establir una xifra aproximada de **dos milions**, raó per la qual també es va amagar. El tercer estudi de viabilitat, de **PriceWaterhouse Coopers**, sí que **va recollir els desitjos de Zaplana**, que no tenien gaire a veure amb la realitat. Aquest va ser l'únic informe que es va fer públic.

5 SOBRECOSTOS

La participació en l'accionariat de diverses **empreses constructores** que volen **traure'n profit** dispara el cost de les obres: dels 240 milions inicials als **377 milions**.

DE ZAPLANA A CAMPS 8

L'any **2003**, Francisco **Camps arriba a la presidència** de la Generalitat i hereta un parc que en tan sols tres anys ja s'havia demostrat inviable. La intenció de mantenir-lo obert tot l'any passa a la història, fins al punt que les **pèrdues acumulades** (120 milions d'euros en quatre anys) n'amenacen la supervivència. El maig del 2004 es decreta la **suspensió de pagaments**: arrossegava un deute de 218 milions amb prop de 500 proveïdors. Aquesta situació s'allargarà nou anys, un temps en què la Generalitat i les caixes hi van fer **injeccions continuades de diners**.

PRIMERA PEDRA 4

Zaplana **involucra la Generalitat i les dues caixes d'estalvi** (CAM i Bancaixa) com a principals impulsors del projecte. Després d'alguns retards per aconseguir els permisos hídrics, les obres **comencen el 20 de febrer del 1998** amb l'objectiu d'acabar-les en un temps rècord.

6 LUIS ESTEBAN

Com a president del consell d'administració de la societat gestora hi ha Luis Esteban, una persona **de la confiança estricta de Zaplana**. Com a director general, **Miguel Navarro, un altre amic**.

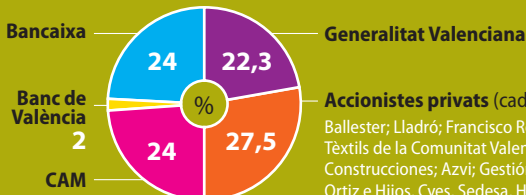
7 LA INAUGURACIÓ

A la jornada inaugural, acudeix el príncep espanyol, Felip de Borbó. És el **27 de juliol del 2000**, un dia de calor infernal, però Zaplana respira content: ha fet realitat el seu somni.

➔ ACCIONARIAT DE TERRA MÍTICA

En el moment de la venda, 2012

9 EN MANS DE LA PARAMOUNT

L'any 2001, **John Fitzgerald** havia pres el relleu de Miguel Navarro com a **director general** de Terra Mítica, un intent desesperat per remuntar el vol aprofitant l'experiència del nord-americà al capdavant d'un parc alemany de la multinacional Paramount, però el seu pas pel parc de Benidorm (fins el 2009) **no redreça la situació**.

10

CONFESSIÓ ENREGISTRADA

L'any 2006, els empresaris **Antonio Moreno Carpio i José Herrero**, que van participar en la construcció del parc, **confessen** a dos diputats socialistes (que enregistren la conversa) el **cobrament de comissions**, i hi involucren Zaplana, que hauria rebut comissions a través de la banca privada d'Andorra. Els populars, gravadora en mà, ataquen el PSPV-PSOE.

12

BON VENT, TERRA MÍTICA

Quan **Alberto Fabra** accedeix a la presidència del Consell, el juliol del 2011, la crisi econòmica i **financera és enorme**, i conclou que li convé desprendre-se'n el més aviat possible. El posa **en venda**.

13

EL NOU AMO

Un *pied-noir* belga, **Georges Santa-Maria**, propietari del parc **Aqualandia** i el zoo marí **Mundomar**, tots dos a Benidorm, adquireix les accions de la Generalitat i les caixes per **65 milions d'euros**, poc més del deute que encara havien de pagar. El nou propietari divideix el parc en dos per mirar de treure'n beneficis.

11

ENRIQUE ORTIZ, SEMPRE A PUNT

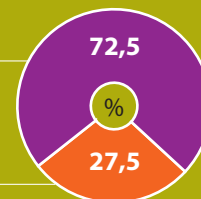
Amb la **reducció de la plantilla** de 800 treballadors a menys de la meitat i el **tancament del parc més de la meitat dels dies** de l'any, no n'hi ha prou per fer-lo rendible. Francisco Camps prova de generar ingressos amb la **venta de 132.885 metres quadrats** adjacents, propietat de Terra Mítica, per tal de fer-hi xalets, hotels i camps de golf. L'empresari **Enrique Ortiz** (finançador confés del PPCV, anys a venir) acudeix al rescat i **paga per ells 85 milions d'euros**, que ajuden a fer més llarga l'agonia.

➔ ACCIONARIAT DE TERRA MÍTICA

2016

Georges Santa-Maria (Aqualandia)

Accionistes privats

Els 36 acusats, dimecres de la setmana passada, en la lectura de la sentència. Vicente Conesa i la seua esposa –amb ulleres de sol, tots dos– han estat condemnats a 23 anys i 4 mesos.

→ Entre els que aniran a presó també hi ha Antonio Rincón, que actuava com a director tècnic del parc i ha estat condemnat a una pena idèntica a la de Valverde. Són els dos únics directius que han estat condemnats.

A la garjola els acompanyarà Jesús Vicente Pascual, un empresari de l'òrbita de Conesa, qui havia militat a Aliança Popular (AP) i es vantava de gestionar una direcció de jardineria que realment no existia. Eren càrrecs ficticis, però gràcies a ells adjudicaven contractes a persones properes o a ells mateixos, a través de la seua empresa C-3 Ingeniería de Construcción y Desarrollo de Proyectos.

Entre els fitxats com a jardiniers, per cert, hi havia l'ex-torero Justo Benítez, un altre amic de Zaplana, que s'havia arruïnat com a empresari al capdavant de la plaça de bous de Benidorm i que el president va situar a Terra Mítica perquè refera la seua vida.

La Z de Terra Mítica

De tots els empresaris que van participar en la trama en qüestió, n'hi ha dos que van citar-se un dia amb dos diputats

del PSPV-PSOE per fer-los saber com s'estructurava i qui més en treia profit. Són Antonio Moreno Carpio i José Herrero, que l'any 2006 van entrevistar-se amb José Camarasa i Antoni Such amb dues gravadores a taula. Van dir obertament que al capdamunt de la presumpta trama de saqueig hi havia Zaplana, qui s'embutxacava comissions per feines no realitzades o molt unflades econòmicament. Els diputats van denunciar-ho de seguida i Zaplana, que llavors era portaveu del PP al Congrés, va afanyar-se a desplaçar-se fins a València, on va convocar la premsa de manera precipitada per assegurar que tot era mentida i que emprendria les mesures legals escaients contra els representants del PSPV. De fet, s'hi va querellar.

El ben cert és que Moreno i Herrero no van ratificar aquesta versió en seu judicial, malgrat que a la conversa enregistrada donaven detalls precisos dels camins que havien pres els diners: per exemple, que les comissions en qüestió, Zaplana les percebia en un compte corrent de la Banca Privada d'Andorra. La X de Terra Mítica semblava tan clara

que se'n podia dir "la Z". Amb tot, l'ex-president de la Generalitat Valenciana va eixir-ne indemne, amb una seguretat que ja hauria volgut Francisco Camps, quan va haver d'acabar el *cas dels vestits* per què finalment va haver de dimitir el càrrec de president.

Els altres empresaris també han estat condemnats per frau fiscal. L'Agència Tributària, en les inspeccions efectuades els anys 2003 i 2004, va detectar errades en el cobrament de l'IVA i va alçar la llebre. Tots ells passaran, en conjunt, un total de 305 anys de presó, amb una pena especialment dura per a Moreno Carpio –46 anys i 10 mesos– i José Luis Rubio –41 anys i 9 mesos– que, com la resta, a més hauran de pagar una multa.

Les sancions que hauran de satisfer entre tots arriben a 71 milions d'euros. Una petita part dels diners malbaratats en un parc temàtic que el 2012 va ser adquirit per Georges Pierre Santa-Maria a preu de ganga: 65 milions d'euros, una quantitat que amb prou feines servia per pagar el deute existent. La Generalitat tan sols va poder salvar-ne 6. ●